

TSJEKKISK NORSK

FORUM

2001

Č. 42, listopad 2001

Nr. 42, November 2001

JAK DÁL

Opětne se dostavil podzim, po létě, které – srovnáno s trpkými zkušenostmi z posledních let – bylo neobyčejně laskavé: mírné, teplé a slunečné.

Dětem začal nový školní rok, a poprázdňinové pracovní měsíce pro většinu z nás. Bez jediného dalšího svátku až do vánoc.

Spolkový výbor poprvé zasedal a hned si začal lámat hlavu, jakou činnost a program by si měl vymyslet pro své milé členy. První podnik – houbová exkurse do maridálských lesů – již proběhl, se středně velkým úspěchem, co do účasti i množství jedlých hub. Les však byl nádherný, oděn do odstínů podzimní červeně a zlata. Kdo nezná maridálské údolí s bohatými statky, poli a lukami kde se pasou koně, se zříceninou ještě katolického kostela panny Marie z doby před černým morem, ve znamení velkého maridálského jezera, které skýtá pitnou vodu obyvatelstvu severovýchodního Osla, ten by si tam měl udělat jednu výlet. Příroda je zde velmi krásná ve všech ročních dobách a za každého počasí; i v podzimní plískanici, kdy temné jezero bouří a nahání hrůzu. A to vše prakticky téměř v centru města Osla!

Dále hodláme pokračovat s měsíčními schůzkami na velvyslanectví, s různým programem: promítání zajímavých českých (i jiných?) filmů, informační večery za pomoci zaměstnanců ambasády, kratší přednášky aktuálního obsahu (každý člen i zajímavý host může přispět), a podobně, vždy spojeno s volnou zábavou a skromným pohoštěním. Výbor doufá, že tyto první čtvrtky v měsíci se stanou populární a budou se těšit hojně účasti. Snad i literární obsah – předčítání děl

starých a nových českých spisovatelů – by nebyl tak zcela bez zájmu?

V posledních týdnech žijeme všichni v jakémisi stavu neskutečna pod dojmem strašného, ukrutného a cynického útoku na Ameriku. Obyčejný člověk, ať v Americe nebo jiné zemi, nemá schopnost tak groteskní zločin absorbovat, jenom pocítujeme zoufalou bezmocnost. Nejen nad tím, co se stalo v New Yorku a ve Washingtonu, ale také s myšlenkou na budoucnost. Fanatická zloba a nenávist neustoupí před ničím. Podobné činy – těch je veliký výběr – se mohou stát kdykoliv a kdekoliv, nikdo tomu nemůže zabránit. Zničit dnešní svět zřejmě není těžké. Přesto však nemůžeme přestat plánovat nejbližší budoucnost a žít tak normálním životem, jak to každý z nás dokáže. Proto i výbor našeho spolku bude pracovat dál a připravovat program pro své členy, eventuelně poskytovat pomoc kde bude potřeba, v mezích svých skromných možností. Musíme doufat, že Moudří tohoto světa dokáží zabránit infernu třetí světové války a budou řešit situaci odplaty nějak jinak. Musíme doufat, že nám bude dovoleno dál žít a i těšit se ze života, přese všechny hrůzy kolem nás. Vývoj světových událostí jednotlivcům nemůže změnit ani ovlivnit.

Milí přátelé, važme si života, který nám byl vyměřen zde na zemi, užijeme ho jak nejlépe jsme schopni a budme vděční, dokud o něm můžeme sami svobodně rozhodovat, v krásné zemi, prozatím daleko ode všech lidmi páchaných katastrof.

Přejeme Vám všem krásný podzim.

O. Portheim
za výbor spolku

Doupovče, vrať mi Vaška!

Minulé číslo Fora jsem vytáhl ze schránky a koukal na novou hlavičku jako vyvoraaná myš, jako tele na nový vrata, jako by mi ulítlly včely... Co je tohle za plátek? Zprávy pohřebního ústavu pro zasloužilé členy strany, kteří se k tomu nechtějí přiznat? To přece nemáme zapotřebí! Doupovče, ty samozvanče, vrať mi Vaška! Že už nebude presidentem, že Československo neexistuje, že nám hrozí Klaus, a co má bejt?

Václav Havel je osobnost jakých v Čechách mnoho nemáme. Je ze stejného těsta jako Masarykové, Čapci, Peroutka, Patočka, Černý, Tigríd..., je chlap a ne baba, žije na plné pecky, má rád holky i vdolky, není jednorozměrnou osobností, je mnohostranný *Mensch*, stojící na vlastních nohách, od bolševiků si nic nenechal líbit, můžeme si gratulovat, že jsme ho zažili v akci, a myslím tím hlavně dobu dissentu, Občanské forum a léta 90–92. Samozřejmě se postupně musel přizpůsobit roli presidenta. Masaryk na koni v Lánech také vystupuje v jiné roli než Masaryk, který zcestoval celý svět a z ničeho vydupal demokratické Československo. Naše Forum není filiálka státní české filatelie, kdo se objeví na známkách nám může být jedno, jsme úplně nezávislý spolek naprostých dobrovolníků. Je v tom jistě kus nostalgie, ale i naše malé privilegium, které si nemusíme nechat vzít... byli jsme přece při tom, podle možnosti jsme tehdy pomáhali... a doufám, že teď nejsem sám, když požadují okamžitý návrat známé a milé tvaře pana Václava do hlavičky našeho věstníku.

Zdraví Vás *Konípek*

Pokračování na str. 8

Informace z velvyslanectví

jsou tentokrát především o zákonných úpravách a předpisech. Nejdříve nám však dovolte, abychom Vám poděkovali za Váš zájem, milou spolupráci a praktickou pomoc při našich akcích v prvním pololetí. Přejeme Vám hezký podzim a těšíme se na další setkání. Následující stručné informace snad odpoví na některé Vaše dotazy:

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
V červnu příštího roku se v České republice uskuteční volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Zákonem č. 204/2000 Sb. bylo rozhodnuto o tom, že se voleb mohou zúčastnit i čeští státní občané (tedy držitelé platného cestovního pasu ČR) žijící nebo pobývající v zahraničí. Volby v zahraničí budou probíhat v budově velvyslanectví.

Po vyhlášení voleb Vám v dalších číslech věstníku, případně samostatně zaslaným dopisem, poskytneme veškeré informace a pokyny.

Koupě bytu, domu apod. v ČR

I nadále platí omezení při nabývání nemovitostí v České republice. Český zákon používá termín «cizozemec», tj. osoba, která nemá pobyt nebo sídlo na území ČR. Cizozemci mohou nabývat nemovitosti pouze v omezených případech, které jsou stanoveny v § 17 devizového zákona č. 219/1995 Sb.. Tato regulace se však netýká českých státních občanů – ti mají stanoven nadstandardní režim: český občan bez ohledu na pobyt může nabývat tuzemské nemovitosti volně.

Ministerstvo financí ČR se dále zabývá otázkou liberalizace trhu nemovitostmi, dojde tedy ke změnám, o kterých Vás budeme informovat.

Celní předpisy

Základním právním předpisem v celní oblasti je celní zákon (č. 13/1993 Sb.) ve znění zákona č. 113/1997 Sb. Prováděcí předpisy pak obsahují vyhláška Ministerstva financí ČR č. 135/1998 Sb. a především vyhláška MF č. 136/1998 Sb. (+ novela 125/1999 Sb.) o osvobození zboží od dovozního cla. Jde zde především o dovoz předmětů osobního, tedy neobchodního, charakteru, které si osoba přiváží např. při stěhování zpět do ČR (tedy při změně «obvyklého místa pobytu»). Za osobní majetek se považuje i auto, u kterého je třeba doložit, že bylo v zahraničí používáno nejméně 6 měsíců.

Převoz bankovek a mincí v cestovním styku podléhá oznamovací povinnosti, jestliže převážena částka v české a cizí měně přesahuje 200.000 Kč. V takovém případě je třeba odevzdat vyplněný tiskopis (vydá celní úřad). V této souvislosti upozorňujeme na skutečnost, že podle norských zákonů podléhá celnímu přihlášení částka v norské nebo cizí měně převyšující 25.000 NOK.

Nový matriční zákon

Dnem 1. července 2001 vstupuje v platnost nový matriční zákon č. 301/2000 Sb., který také obsahuje ustanovení o právech a povinnostech občanů při používání jmen a příjmení.

Jméno (tj. «křestní» jméno): nově narozené osoby mohou mít v matrice zapsána dvě jména. Osoba, která má v matričním dokladu (rodném či křestním listu) uvedeno jen jedno jméno, může před matričním úřadem prohlásit, že bude používat jména dvě (u nezletilých osob učiní prohlášení rodiče apod.). Takové prohlášení lze učinit jen jednou a nelze je vzít zpět. Osoby

narozené před 31.12.1949 mívaly v matrice dvě či více jmen – nyní se mohou k jednomu z nich podle vlastního výběru vrátit a používat dvě – opět učiní prohlášení před matrikou.

Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice, tedy s koncovkou -ová/á, případně v některých dalších podobách jako je např. «Janů, Krejčí». Příjmení bez této koncovky je povoleno jen ve velmi omezených případech podle mezinárodních smluv, z nichž se norsko-českého prostředí v podstatě žádná netýká. Občan může za předpokladu, že splní podmínky stanovené zákonem, používat dvě příjmení, může si změnit příjmení i jméno – vše stanoví paragrafy tohoto zákona. Novinkou je, že ČR bude uznávat pravomocná rozhodnutí cizího státu ve věci změny příjmení občana, ke které došlo za trvání manželství s cizincem v době, kdy občan měl v cizině trvalý pobyt (neměl-li trvalý pobyt, musí změnu schválit české úřady).

Další informace a podrobnosti získáte buď dotazem na velvyslanectví, nebo v ČR u příslušných institucí; uživatelům internetu můžeme doporučit stránky ministerstev ČR, např.:

www.mzvcr.cz

Ministerstvo zahraničních věcí

www.mfcr.cz

Ministerstvo financí (mj. devizové předpisy)

www.mvcr.cz

Ministerstvo vnitra (kam spadá též policie, a tedy i zákon o pobytu cizinců na území ČR)

Vládní program podpory krajanů v oblasti vzdělávání

Program, který připravují ministerstvo zahraničních věcí a ministerstvo školství ČR, zahrnuje:

1. jedno a dvousemestrální studijní pobyty na veřejných vysokých školách v ČR,
2. čtyřtýdenní jazykový kurz českého jazyka v ČR,
3. vysílání českých učitelů ke krajauským komunitám (především tam, kde je vlastní systém školního vyučování v češtině) – každoročně 12 učitelů.

Finanční náklady hradí vláda ČR. Základním kritériem při výběru uchazečů je vždy prospěch širší krajauské komunity.

Zájemci o stipendia na první program zasílají přihlášky našim prostřednictvím následně: pro studium v zimním semestru do 15. dubna běžného roku; pro studium v letním semestru do 15. září běžného roku. Jedná se o 15 míst ročně v řádném i postgraduálním studiu, přednostně v oborech, které souvisí s podporou českého jazyka a kultury (např. učitelství českého jazyka, historie, etnologie, teologie aj.).

O kurzu češtiny v bodě 2 informujeme pravidelně. Další podrobnosti dostanete samozřejmě na velvyslanectví.

Branná povinnost občanů ČR vzniká dnem, kdy dosáhnou věku 18 let a zaniká dosažením věku 60 let (viz zákon č. 218/1999 Sb. ve znění zákona č. 238/2000 Sb.).

Branná povinnost se vztahuje i na občany, kteří se dlouhodobě zdržují v zahraničí. Jde však o povinnost ohlásit mj. dlouhodobý pobyt v zahraničí (§ 51 odst. 3 branného zákona). Občan ČR, který se dlouhodobě zdržuje v zahraničí, se k odvodu nemusí

vracet do ČR – učiní tak až po svém návratu do ČR. Takový občan není ani do základní nebo náhradní služby povolován.

Občanům, kteří z vlastní viny do 31.12. roku, v němž dovršili 35 let, nenastoupili v ČR vojenskou službu, lze její vykonání prominout (na prominutí ovšem není právní nárok).

Občan, který má více státních občanství, může vykonat vojenskou službu v jiném z těchto států. Je však povinen o tom předložit doklady příslušné vojenské správě ČR (totéž platí, pokud byl v jiném státě, jehož má občanství, zproštěn branné povinnosti).

Internetové adresy

Velvyslanectví ČR v Oslo poskytuje žadatelům (turistům, obchodníkům apod.) stále ve větším rozsahu některé informace ve formě internetových adres. Seznam těchto adres je na úřadě k dispozici (všechny takto uveřejňované adresy obsahují anglickou verzi). Uvádíme zde výběr některých z nich. Jsme přesvědčeni, že mnozí z Vás mají další adresy – budeme Vám vděční za příspěví.

www.czech.cz – oficiální info o ČR

www.psp.cz – Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

www.senat.cz – Senát Parlamentu ČR

www.vlada.cz

www.hrad.cz – Úřad presidenta ČR

www.mzv.cz – Ministerstvo zahraničních věcí ČR

www.czechrepublic.cz – zpravodajství, kultura, počasí aj.

www.cccr-info.cz – Česká centrála cestovního ruchu

www.travelguide.cz – ubytování, restaurace, kultura aj.

www.a-zprague.cz – průvodce po Praze

www.ticketpro.cz – prodej lístků na kulturní události

www.csa.cz – České Aerolinie

www.timetabel.svt.cz, www.vlak.cz – jízdní řády autobusů, vlaků

www.hotelsprague.net

www.czechhotels.cz

www.hotelbook.cz

www.mapy.cz – mapy ČR a měst – v češtině

Čeština znovu (se) objevená

Milí rodiče a milá dítko,
dovolte, abych Vás pozdravila po prázdninách, vlastně skoro uprostřed nového školního roku. Dělam to jménem nás hrstky rodičů, kteří se i v tomto školním roce snažíme poskytnout našim milovaným potomkům možnost přiučit se povětšinou mateřskému jazyku. Jak všichni víme, není to tak lehké, a tak se ptám: nechcete se přidat?

Letošní výuka probíhá u Ireny a Geira Brustad v Askeru. Děti učí paní učitelka Míša, která kvůli tomu přijela z Čech, a učí letos jednu druhou, jednu třetí a jednu pátou třídu, celkem 6 dětí. Jelikož Brustadovi bydlí hned u nádraží, jsou hodiny snadno dosažitelné i pro nás kdo dojíždí, třeba jako my z Lillestrømu. Druháci z L. mají dvě vyučovací hodiny v pátek od půl třetí, třetíci hned po nich od čtyř. Nicméně, nenechte se odradit, celý časový rozvrh je do jisté míry flexibilní, a Vaším přáním se budeme snažit vyjít vstříc.

Výuka si klade za cíl, aby děti mohly složit na konci školního roku zkoušku v Čechách. To ale není podmínka, jen rámec a motivace pro ty, kteří si to přejí, a tak se nebojte, pokud máte jiné cíle, budou brány vážně.

Takže neváhejte: máte-li chuť, pište, volejte nebo emailujte. Protože víc dětí má větší pocit sounáležitosti, lepší motivaci, a doufejme, i víc legrace.

Zdraví

Alena Bartoňová

alena.bartonova@nilu.no

Magnus gate 10, 2004 Lillestrøm

63818222 nebo 97702945

Díky!

Stalo se to v pondělí 4. prosince. Nikdy na ten den nezapomenu. Jela jsem se svojí Toyotou do obchodu a náhle přede mnou velký Citroën a jede přímo na mne. Zoufale jsem šlápla na brzdu a na spojku, ale nic nepomohlo. Potom jsem již jen volala o pomoc. Několik dní jsem se zmítala mezi životem a smrtí, ale lékaři v Ullevål sykehus, moje rodina a přátelé mne udrželi při životě. Doslovně.

Ano, nikdy na ten den nezapomenu, ale ani na týdny a měsíce co přišly po tom. Bylo to neuvěřitelné. Ale jak se říká «vše špatné je pro něco dobré!» Asi bych jinak nikdy nepoznala co je opravdové přátelství. Ještě teď mám plné oči slzi když se mi vybaví náš pokoj přeplněný kyticemi a vánočními hvězdami, sousedy, přátele i známé s koší vánočního cukroví, starostlivé telefonáty.

Nikdy nezapomenu Janě a Karlovi, že přijeli na Štědrý den a pomohli nám připravit pěkné Vánoce. Jana udělala dokonce sbírku vánočního cukroví mezi českými přáteli v Oslo. Cukroví bylo výborné.

Nikdy nezapomenu jak Zora s Evou zorganizovaly návštěvu přítelkyň z Oslo jednu zimní sobotu a přijely nejen s velkou kyticí, ale i s výborným jídlem. Díky vám přítelkyně!

Děkuji též za kyticí a pozdrav z Česko-norského fóra a za pozdrav z České ambasády. Teď když piši tyté řádky je léto, a já až na levý kotník jsem zdravá, těším se ze života, ze své fantastické rodiny a ze svých fantastických přátel. Co si mám přát víc?!

Darina Vanke

Expedice OKSRON uvádí

v hlavních rolích *Milan*
 Jura
 Jirka
 Jaroslav ...

Návštěva aksroN 2001

V POTU TVÁŘE SEPSANÝ DENÍK EXPEDICE OKSRON, URČENÝ K VOLNÉMU POUŽITÍ

Můj milý deníčku, abys věděl, je dnes pátek 29.6.2001 a rovnou ti musím říct, že's mě našel. Seš čistý jako lilie a ani linky nenalézám.

Včera jsme v pořadku přiletěli do Osla a místo slivovice nám vybrali Milana. Kdo asi? pasová kontrola v něm tušila možného gastarbeitera, s čímž se nám nesevěřil a ukolébala nás i zpáteční letenka, kterou si zakoupil. Policajti nás trochu zviklali, ale nakonec jsme se za něho postavili pěkně do řady a čekali, jak to dopadne. Když se schylovalo k nejhoršímu, nejdříve jsem utekl já řkouce, že je nutno vyzvednout kufry. Následoval mne Jirka a nechal tátu bez pasu na pospas policie s výhledem na basu včetně Milana, který si už v duchu opakoval nejkritičtější scény z filmu Titanic.

Tatku Juru policajti ovšem nezaskočili a pomocí gestikulace z mnoha absolvovaných ochotnických her, mobilu, přítele na telefonu, svého neodolatelného charisma a image je ukecal. Milan s vykřikem «Jsem volný» vykročil na norskou půdu.

Naš hostitel ZDENEK má manželku, dva syny (a zálsuk na dcerunenění ověřeno), dům se zahradou, dvě auta, lékařskou praxi a velkou chuť do života. Hraje šachy, zpívá (z piva), občas vynalézá. Čekal nás před letištěm s otevřenou náručí, ve které uvízl vzhledem k dlouholeté známosti pouze Jura. Odjíždíme Škodou Favorit do již zmíněného domu s tím, že už se dále nemodlíme, aby do auta kromě nás pěti vešlo i tři batůžků, čtvero kufrů, jeden kufříček a dvě kamery. To bylo už kolem půl jedenácté a světlo jako ve dne. Holt zlatý sever.

Byly dárky, byly řeči. Už víme, že borůvky jsou v srpnu, jsou jich tuny, hřibů stovky tun, Norsko je dlouhé jako zimní noci, atd. Zdenek otevřel ve 23.15 okno a do doby, kdy jsem odcházel na kutě jsme zabili: Zdenek 10 komárů, já 4 komáry, Jirka 1.5 komára (ten druhý uletěl ještě dva metry), Milan 7 komárů a Jura 216 komárů. Usoudili jsme, že komáři přímo milují ochotnickou krev. Šel jsem spát a místo oveček jsem počítal komáry.

DEN DRUHÝ – lepší než první – 29.6.2001

Kdo pracuje, nemůže si vybrat, kdy mu ráno začíná, což je případ našich hostitelů. Nám začínalo ráno kolem desíti a v bytě zbyla jen Jitka se snahou podstrojovat nám. Toto švarné děvče je z Jindřichova Hradce a chtěla by nosit talár nebo velké prachy a v tom smyslu studuje. Vysvětlujeme jí co je to panská jízda.

Panská jízda je když se dá dohromady pár chlapů (rozuměj víc než dva). Může být mezi nimi i jeden, který se do podoby chlapa teprve pomalu souká. Někam vyrazí a žije svým vlastním životem, který se vyznačuje tím, že:

a/ nikdo se jich neptá, kam jsou, kdy přijdou, co tam budou dělat, proč tam jdou.

b/ věci, které používají leží vždy na svém místěčku tam, kde je naposledy odložili.

c/ jídlo lze jíst jakkoliv, kdykoliv, čímkoliv a skýmkoliv.

Paenza. Sedíme odpoledne kolem stolu a hovoříme, jak jde život. Zdenkovi se vloupali do ordinace, zřejmě narkomani. Jeho tak trochu filozofický závěr zněl: jsou a budou. Velkou pozornost sklidilo oznámení, že máš-li neschopenku, jdi si kam chceš, dělej si co chceš, musíš být ale Nor.

Ještě k pánské jízdě: rozhodně nelze očekávat, že z deseti párů ponožek, kterými nás každého jednoho vybavily manželky, bude použito víc než dva páry. pomluvy, že chlapům smrdí (pro jemnější povahy páchnou) nohy jsou zcela scestné.

Konečně JOP!!!!

V podvečerních hodinách jsem se měl možnost vyhřívát na výsluní přízně paní Aleny, která mně umožnila plnit funkci nákupčího, poradce a voziče proviantu v jedné osobě. Při nákupu jsem byl postižen zánětem spojivek při pohledu na ceny zboží a následněm přepočtu na naši štíhlou korunu. Tuto funkci jsem bezchybně plnil, o čem svědčí pochvala mě udělená před netečně sedícím zbytkem EXPEDICE. V 23:45 jsem ještě na terase četl při denním (den= 24 hodin) světle překlad návodu k ovládání pračky, který si po tříhodinové námaze pořídil Zdenek v dobrém úmyslu přijít se svou troškou do rodinné prádelny. Pro dnešek šmitec.

ZASTAVENÍ TŘETÍ: 30.6.2001

Počasi dnes v 9:27 ráno zjištěno vystrčením hlavy na terasu: pošmourno až šmurno, na vodopád to nevypadá, spíše na OSLO.

10:13 – chčije a chčije (klasika viz Na samotě u lesa – Kemr).

Jedeme do Osla, za volantem chodící encyklopedie, před námi cíl: Vikingové, jejich lodě, vesnice, nástroje, pohřební vozy (obzvláště mně padly do oka). Nic z toho nepamatuje ani svatý Václav. Díky Zdenkovi poučné. Dokumentovaly kamery.

Předtím jsme se ale dívali do husté mlhy, ve které se cudně skrývalo nejen Oslo, ale i skokanský můstek, posez a málem nebylo vidět ani nos trolla, který hrdě připomínal, že jsme v Norsku. Ano, v Norsku a na Holmenkollenu.

Jura, Milan a Zdenek zkusili trasadla, důmyslné to zařízení pro zvědavce, kteří za hrubý peníz chtějí vyzkoušet, jak bylo těm Raškům, Sakalům, Ježům a dalším, když se dívali do té propasti pod sebou. Obsobné pocity bylo možno získat i na simulované sjezdovce. Jiřík to vzdal vzhledem ke své barvě pleti, která v tuto chvíli byla bílá až naředlá, což způsobily retardery v Lillestr_mu na ulicích, kde se vyžaduje nízká rychlost motorových vozidel. Ruční vozíky mohou jezdit i rychlostí přes 30 km/hod. Troll na Holmenkollenu nám nezpůsobil žádnou škodolibost (až na tu mlhu), ale naopak libost. Potkali jsme zde také štěně malamuta, vedené štěnětem homo sapiens. Naše encyklopedie hned promluvila: v Norsku pes nesmí nosit koš a použít cedulku POZOR ZLÝ PES nepoužije ani norský král. Ovšem pokud pokousá dítě (ten pes), je okamžitě zabit (použit slovo utracen není vhodné, protože by se laskavý čtenář mohl domnívat, že pes byl dán jako protihodnota za basu piva a nahradil tak vlastní peníze).

Z mlhy se opět vynořilo Oslo, ale až jsme byli o několik set metrů níže. Hurá na radnici? (nenašel jsem vykřičník). A prší, prší, jen se leje. Radnice nás skryla ve své nádherné náruči. Ze šosu nekapalo ani Jiříkovi, který při soustředěném pozorování připomínal vodníka Česílka (nemá nic společného s Jiráskovou Lucernou).

Díky prodavačce vstupenek, která ochotně Zdenkovi prodala vstupenky, jsme vstoupili do překrásného sálu, který každý rok přivítá nového nositele Nobelovy ceny míru. Sály a předsálí vůkol vyrážely dech. A tak jsme koukli z okna do přístavu. Král ale momentálně nepřistával. Radnice je tak krásná, že bych chtěl být radním spíše v Oslu než v Kroměříži.

Cestou na základnu jsme zjistili, že jsme tu už jako doma – samý tunel, jen jejich užití je jiné. Večer zasedáme k počítači, televizoru, videu, kameře, videohrám, přehrávačům atd. a nakonec jsme přece jenom hltali ještě horký program, sejmutý kamerou Sony dnešního dne. Viděli jsme:

- 1, Co nového v turistickém ruchu v Oslu
- 2, Film «Zahradníkem proti své vůli», dojmavý obrázek z našeho života vypovídající o tom, kdo jsme, kde vegetujeme, co děláme, když děláme a co neděláme
- 3, Vánoce na Hané v rodinném kruhu, jak je prožívají Valaši.

Pak jsme šli na Pelíšky s Jeptiškami. V Pelíškách to nedopadlo dobře, předčasné to skončilo, tak jako my – Jiřík v půl jedenácté, já ve dvanáct a ostatní kdoví kdy. Pítí večera – medulienka.

LOŤ, LOŤKY, PRAMIČKY – čtvrtý den – 1.7.2001

Snídaně jako ve Španělsku večere. Z encyklopedie vycházejí tóny šestistrunné kytary a pozvedají náladu na devátý stupeň desetibodové Mládkovy stupnice. Medulienka pořádně zamíchala spánkovými nároky svých konzumentů a ti přesáhli časový limit pro vsávání přes desátou hodinu.

Vyjíždíme. Před námi opět Oslo. Déšť – nic, oblačnost mizivá, stupeň přijatelné viditelnosti bezkonkurenční. Já nepil, opravuji, já pil málo a tak je mně nejvíc do řeči. Letmý pohled na hodinky . 11:15. Nedržíme bobříka mlčení a věnujeme se vděčnému tematu, děti a rodiče. Zdenek vysvětluje, že Paul a Jenik přirozeně raději mluví norský než česky, což nekoresponduje s přáním rodičů a tak každý trening v českém jazyce, kdy děti jsou vlastně prinuceny česky mluvit, aby mohly vůbec komunikovat, je vítaný. Padla i humorná historka ze života: děti jely s rodiči na návštěvu do Prahy k příbuzným a jak se na správné hochy sluší a patří, při návštěvě u strýce se už po krátké době snažili proměnit byt v indianskou vesnici, která zrovna čelí napadení krvežíznivými Komanči. Strýc nejdřív pravil, že ani vesničané, ani Komančové tak pronikavě neječí. Hoši zřejmě byli jiného názoru. Proto strýc posléze pronesl řeč o hodných chlapcích. Hrách ovšem padal na stěny dál a ještě zvyšoval hlukovou hladinu v místnosti. Když už strýčovy uši signalizovaly, že navždy přestanou vykonávat svoje poslání, zařval: «Paule, já tě seřežu». Paul dostal šok a trásl se po celém těle, protože si strýčovu větu dal do souvislosti s řezankou a domníval se, že jej strýc chce rozřezat na kousky.

Následuje krátké zastavení v zahradnickém centru, které by si možná zasloužilo delší prohlídku. Pracovní zájmy v době dovolené není však vhodné davat tak okatě najevo. Výše uvedené počasí se zatím začíná točit na kramfleku a tak dobíháme pod vyhlídkovou věž, česky rozhlednu, v dešti. Proti petřinské je modernější, tím ale není řečeno, že pěknější. Místo schodů má výtahy a tak její dobytí nekrátí dech i když se dech tají při

pohledu z ní. Oslo jako na dlani, blízký Holmekollen jakbydal. Vzdálené hory se sněhem, Oslomarka, pás lesů okolo Osla, kde je zakázáno cokoli stavět. Mezi lesy semtam pomrkávají jezírka a od Osla směrem k moři se fjord chlubí zvláště zelenou barvou. Je po dešti i po návštěvě rozhledny. Jsme už zase na Holmenkollenu.

Povedlo se. Srovnání mezi včerejší a dnešní návštěvou je v dimenzi rozdílu mezi nocí a dnem. Kamery se málem přehřály a vzpamatovaly se až při cestě do muzea Fram. Bože, jak málo jsem věděl o Norsku, Amundsenovi, Nansenovi, výpravách do Arktidy, úspěších a neúspěších výprav. Teď mám před sebou loď Fram, která ta arktická dobrodružství poznala na vlastní kůži, mohu se podívat do kajuty pana Amundsena (5 sekund, jinak mne dav za mnou vytlačí), projít se po naleštěné palubě, otočit si kormidlem, pokochat oči v rahnovi a nastavit ucho k okénku, odkud vychází svištění větru polární bouře, nesouhlasné brčení ledních medvědu a vytí vlků. Vsadím se, že Zdenek takové pocity už nemá, protože sem pravidelně co čtvrt roku přivádí své nové a nové pomocnice v domácnosti, aby jim také umožnil se vynadávat. Nejsem si ovšem jist, je-li to to pravé, ořechové pro ženy, které si cestu do Arktidy bez sprchy, nepromokavých Ria a t.zv. kosmetických serepatiček dovedou jen těžko představit. Já se k té slavné Amundsenově době musím rozhodně vrátit prostřednictvím literatury (Zdenek doporučuje internet), ale kdy? Asi v příštím životě.

Co by kamenem dohodil, nesměl by však být velký a těžký, je muzeum KON TIKI. Ano, piedestal pana Hayerdala, vědce, dobrodruha a jednoho z nejslavnějších Norů. Lhal bych, že jsem si před odletem do Norska zrovna přečetl «Ve znamení Kontiki». Proto, pokud to kamera dovolí, hltám každé Zdenkovo slovo. Blaží mne, že jsem na Tenerife stál s autem jen kousek od místa, kde nyní Hayerdal žije a zkoumá na dohled stojící jakousi pyramidu.

Když jsme přijeli domů, usnuli pod tíhou zážitků postupně: Jura 18:32, Milan 18:37, Zdenek 18:31:26. Jiřík neusnul kvůlivá Pokémonům v televizi. Ja hovory K s paní A. Postupně se probudili všichni spáči v časovém rozmezí 21:19 až 21:57. Díky kameře a televizoru jsme vzlétli balonem z Kroměříže na Libavu a já jsem posléze zhasl (21:14). Sny: Mládek vypráví vtipy babičce a narostou mu přitom vlasy. Voda se vylila z Moravy na Barbořinu a Zdenek Kučera, náš nepostradatelný soused, pomáhal Motalovi vynášet pivo ze sklepa do atria, aby nepřišlo vniveč. Probudilo mne až neúnosné nutkaní a další sny by se mohly proměnit ve skutečnou potopu.

Napsal: Jaroslav Kašík

Vážení sponzoři, přátelé, návštěvníci knihovny...

Dovolujeme si Vás upozornit na nově vytvořený internetový katalog exilových monografií fondu knihovny Libri prohibiti, jež je přístupný z našich WWW stránek na adrese

<http://libpro.cts.cuni.cz>

nebo přímo na adrese

http://libpro.cts.cuni.cz/libpro/el_katalogy.htm

S pozdravem

Jiří Gruntorád
Libri prohibiti

Kodedova kanoe – rozuzlení

Co se slíbí se většinou má taky splnit, takže se s vámi podělím o neuvěřitelné rozuzlení spletité anabáze Harýka, české kanoe, vodním trampem Kodedou zavlčené do naší milé Skandinávie. Udělám to, i kdyby trakaře, mrakodrapy a rakety s plochou dráhou letu (krysserraketter) padaly.

Minulou kapitolu jsem ukončil přihloupou, sentimentální úvahou o významu retrospektivního způsobu života, kdy se životem pohybujeme jaksi pozpátku, zadkem obrácení ke světlé budoucnosti, zatímco přemítáme o tom, jak hezké to bylo u táboráku v Horní Plané na Šumavě v létě XY (čtenář si letopočet doplní sám), anebo v lodičce na Labi v roce 41, jak nám krásně a názorně vylíčil pan Pivokonský v minulém čísle Fora. Mívám často pocit, že většina duševního života sestává z nostalgie a sentimentality. Šťastný člověk, který je má čím žít. Pane Pivokonský pište dál. Jadrných výrazů se nebojte, jste přece kultivovaný muž a umíte je správně užívat.

Takže: Jak jsem již minule naznačil, donesly se mi nové informace. Kodedova kanoe je stále v českém majetku, zdržuje se v na švédském pobřeží u Strömstadu a jejího majitele tentokrát nebudeme jmenovat, protože o kanoi za chvíli přijde a mi mu nic zlého přece nepřejeme. Představuji si to jako přesnou kopii toho, co se stalo Kodedovi před skoro dvaceti lety. Náš krajan si zapádluje, vylodí se na ploché skále, kanoi nevytáhne dost daleko z dosahu vln a větru, zdřímne si, a když se probudí, je kanoe pryč.

A teď dávejte dobrý pozor, doporučuji odkopnout pantofle, dát si nohy na stůl a zapálit si viržinko: Pan architekt Kodeda (Frantisek Kodeda, Harlandavägen 19, 416 72 Göteborg, tel.:0046 31 258541) už tolik netrampuje, ale zato chodí se psem na dlouhé procházky. Architekti mívají teriery, představují si ho s bílým foxterierem s černými skvrnami, na kanoi sice dávno zapomněl, ale zřejmě ne úplně, protože foxterier se jmenuje Harýk. Někdy se ocitnou v končinách, kde kdysi kanoe zmizela. Pan Kodeda stojí na skále, Harýk skotačí kolem a ve vlnách nedaleko břehu se pohupuje podlouhlý, bílý předmět. Vítr fouká od moře a pana Kodedu začíná polévat horko z pocitu, že se mu všechno jen zdá, že celý jeho život nějakým podivným způsobem byl jenom sen, protože plovoucí předmět se k němu pomalu přibližuje a každým okamžikem se víc a víc podobá české kanoi slalomce, o kterou někde v těchto místech vlastní nepozorností před dvaceti lety přišel. Kdyby vedle něj přistálo ufo a malí zelení muži ho požádali o kleště kombinačky a kus ocelového drátu, jeho překvapení by nebylo větší. Už kanoi drží a táhne ji na břeh, už vidí zelenou záplatu, už si musel sednout, aby z toho neomdlel, už přemýšlí, jestli by se neměl začít modlit, ale na to je svým způsobem už pozdě, ošáhává kanoi ze všech stran, také si stále sahá na čelo a na skálu, všechno vypadá normální a skutečné, Harýk zašteká a pan Kodeda vytáhne z kapsy mobila a volá domů: Máno, představ si, co se mi stalo...

A spravedlnosti bude pro jednou, v mé fantazii a v malém měřítku, učiněno za dost.

Děkuji Vám za pozornost,

Váš

Michael K.

Skromné Vánoce

Již několik let jsem toužila nejen po Vánocích bílých, ale i po Vánocích skromných – takových, kdy nákupy nepadají z přeplněné ledničky či mrazáku, člověk se nepovaluje v bytě krajně přejedený, necpe se jídlem, které mu nakonec ani nechutná a nebolí ho vyoperovaný žlučník. Ani vyhazování zbytků není nejpříjemnější zaměstnání.

Mám však bohužel muže zvyklého nakupovat ve velkém, a jako každý Nor si o Vánocích opravdu popřeje, a já samozřejmě s ním.

Ale loňského roku se mi můj sen o skromných Vánocích konečně splnil. O Štědrý večer trpěli dva členové naší šestičlenné rodiny tak strašlivou rýmou, že se jídla téměř ani nedotkli, a dívka se v duchu zabývala spíše aktem rozdávání dárků, než aby se zajímala o cokoli jiného, takže celá opulentní večeře skoro zbyla. A protože lednička byla plná všeho možného jídla, musel můj muž zabalit velký pekáč s několika kily skvěle vypečených ribbe, obklopených spoustou medisterkaker a julep_lser, plovoucích v nadbytku lahodného tuku a k tomu ještě mísu plnou molte krému, a umístit vše na verandě.

Myslím, že v noci snil spokojeně o tom, jak zahájí pozdní snídani zbytky hojné štědrovečerní hostiny a vše zapije rádně akvavitem.

Vzbudila jsem se z neklidného spánku způsobeného pálením žáhy, přetlakem v podebraném žaludku a jinými zaživacími potížemi s vědomím, že křik racků, který často slycháváme od moře, se podezřele přiblížil k našemu balkónu, a nabyl neobyčejné razance. Můj choť náhle vystřelil s rychlostí dělové koule a kamsi pádil. Vzápětí se vrátil do ložnice s obrovským rackem v náručí. Racek na mě tupě zíral a já zírala tupě na něj. Vzkřísily mě až nadávky mého muže, který se ukájel tím, že opakovaně popisoval, za co by zvíře pověsil na verandu, nemít doma takového odporného Gándhiho, jako já. Ukázalo se, že jeho hněv je pochopitelný, protože racek sežral všechny slané pochutiny a nepohrdl ani molte krémem. Pak se nedokázal zvednout z verandy, a navrch se na ni vyzvracel a pokálel jí. Chudák můj muž – všechnen úklid zůstal na něm, protože jsem se mohla dovolávat toho, že jídlo špatně zajistil, a teď ať si odnese následky. A ani jeho opatrnost a předvidavost – měl v ledničce schovaný ještě kus syrového ribbe – mu valně nepomohly, protože maso úplně spálil, patrně v důsledku nečekaného duševního pohnutí hned po ránu. Prostě a dobře, do otevření obchodů jsme pojídali skromné zbytky jídla, ale rozhodně to byly fajn Vánoce, díky ptákoví, který určitě musel pocházet z rodu racka Jonathana Livingstona (alespoň já si to myslím). Mohl být jen trochu vychovanější.

Eva Pettersen

Psací stroj ZDARMA!

Jedná se o norský stroj se širokým válcem značky SCRIBONA 11 vyrobený firmou Esselte System Scandinavian Office. Je k dispozici u paní Házové, je jen třeba si ho odvézt. Bližší domluva je možná na telefonu 67 58 08 67.

Maihaugen a skansen

Už jste navštívili kulturně historické lidové museum na Maihaugen v Lillehamru? Nechci je nazvat právě «skansen», i když v češtině se tak nazývají všechna národopisná musea v přírodě. Tak se zobecnilo jméno švédské sbírky ve Stockholmu, založené švédským folkloristou Arturem Haseliusem (1833–1901), které bylo první svého druhu (1891).

Maihaugen vzniklo díky shodě několika okolností. Lékaři doporučili zubnímu lékaři, mladému, ale chatrného zdraví, aby se usadil v Lillehamru, tam že je pro něho výtečné klima. Anders Sandvig se zde usadil roku 1885. Dožil se osmdesáti osmi let v plné činnosti (1862–1950). A za tu dobu něco vykonal.

Celé údolí Gudbrandsdal bylo jeho oblastí. Cestoval za pacienty se zubní vrtačkou a pozoroval, jak tradiční kultura je narušována a ustupuje industrializaci. Ku příkladu předměty denní potřeby, nářadí, tkaniny a pod., které se dříve zhotovovaly domácími nebo místními řemeslníky, byly zatlačovány továrními výrobky.

Arthur Hazelius cestoval i po Norsku, a získal cenné sbírky lidového umění. V letech 1980 vrátilo Nordické museum ve Stockholmu ten původně norský materiál Norskému národopisnému museu na Bygdøy a něco bylo též zapojeno do Sandvigových sbírek na Maihaugen.

Anders Sandvig sledoval jeho činnost s nevolí a chtěl ho předejít. Již ze své první cesty údolím (1887) si přivezl předměty do sbírky, první byl dřevěný korbek na pivo. A hned jak byla prodloužena železniční dráha z Eidsvollu přes Lillehammer do Otty, (1894), přestěhoval domek «Lykrestua» ze Skjåk do své zahrady u nádraží v Lillehamru (1895).

Premisťování srubových domků bylo v norské tradici obvyklé z více důvodů. Lidé, kteří měli přístup k levnému dřevěnému

materiálu, si stavěli sruby. Řemeslo uměli a vzájemně si pomáhali. Když potřebovali dům přemístit, očíslovali kmeny, domek rozzebrali, klády zapojili na saně a po sněhu je dopravili na nové staveniště. Dědicové si tak mohli přestěhovat něco z pozůstatosti nebo jen uskladnit a dát dceři do vybavy.

Až budete procházet hlavní ulicí v Lillehamru, Storgaten, všimněte si přízemních a jednopatrových domků s dřevěným panelem. Jsou to domky kupců a řemeslníků z 19. století a pod prkny se skrývá srub. Památkový úřad jich část zachránil před modernizační vlnou let padesátých a šedesátých dvacátého století, ale ročně některý podlehne požáru.

Industrializace přinesla velké změny i do údolí. Výstavba elektrárny a železnice vynucovala přechod od přírodního hospodářství k peněžnímu, a stěhování pracovní síly z údolí do města vyžadovalo zvýšenou výkonnost v zemědělství. Bez dostatečné a levné pracovní síly se nedalo hospodařit na statku s tolika jednotlivými domky pro rozličné účely. Ty jen zabíraly místo a chátraly. Hospodářství potřebovalo hotové peníze.

Jestliže jste vydrželi dočíst až sem, mohu Vám slíbit, že toto zajímavé povídání, jak a proč se norské sruby stěhovaly z údolí do města, bude pokračovat v příštím čísle Fora. Jako útěcha v norské zimě. Na jaře můžeme zakončit něčím napínavým.

Hana Weidemann

MAIHAUGEN
DE SANDVIGSKE SAMLINGER
2600 LILLEHAMMER

«Doupovče, ty samozvanče, vrať mi Vaška!»

Jen tak na vysvětlenou: Známkou s panem Václavem jsem svého času odmočil, odlepil z dopisní obálky, usušil, naskenoval, zvětšil a uplácíroval do rohu titulní stránky našeho drahého věstníku *já*, níže podepsaný. Nikdo to nežádal, nikdo mi to nenařídil, nikdo neprotestoval. Nikdo nic neřekl. O to radostnější je poznání, že alespoň *jednomu* členu našeho Fora to lhotejně nebylo!

Dost bylo známek, nyní nastoupí fotografie. Můj přítel/fotograf (m.j.) Glenn Hetowitch mi laskavě přenechal několik

fotografií Václava Havla ze svého obsáhlého archivu. (Ty nejpepší si bohužel ponechal pro své *platící* zákazníky, ale: darjonomu kaňu na zuby njesmatri!)

První je umístěna na titulní stránce, zbytek zde. (V zásobě mám asi ještě dalších deset-dvanáct exemplářů.) A je jen na členech Fora zvolit, která z fotografií bude na titulní straně umístěna permanentně.

Hlasy se evidují na tel.: 22 29 10 70, či ještě lépe:
e-mail: radek.abraxas@online.no

Radek Doupovec

Vážení krajané,

Tři a půl roku uplynulo jako voda a moje posláni ve Vaší krásné zemi se naplnilo a k 04.08. 2001 se vracím i s rodinou do Prahy vstříc další významné výzvě, kterou mne vedení ČSA pověřilo!

Novým ředitelem ČSA pro Norsko byl jmenován dlouholetý a zkušený zaměstnanec ČSA pan Jaroslav Ulman. Určitě se s ním na stránkách věstníku setkáte, dozvíte se o něm více osobně a samozřejmě o některých významných novinkách v ČSA. S radostí konstatuji, že dnes jsou České aerolinie v Norsku zavedenou leteckou společností, jejíž servis mohlo vyzkoušet za dobu 31.03. 98 až 30.06. 2001 téměř 47.000 zákazníků! A bezesporu potěšitelným faktem je, že tento úspěch měřený kvantitativně, je podložený i ukazateli kvalitativními. V ani jednom ze sledovaných kritérií (jako je např. zpoždění letu, ztráta či poškození zavazadel, počet podaných stížností, hodnocení kvality cateringu, prodeje duty free atd.) nebyly ČSA hodnoceny hůře než na 7. místě a to je při celkovém počtu 23 pravidelných dopravců létajících do/z Oslo opravdu velice slušné umístění! Ukazuje se, že stávajících 5 letů týdně, nestačí k pokrytí poptávky. ČSA neustále posilují svůj letadlový park a proto pevně věříme, že se podaří linku do Oslo posílit o další frekvenci, přičemž jednoznačným cílem zůstává sedm letů týdně, čímž nabídneme cestující veřejnosti opravdu kvalitní produkt i z hlediska odpovídající četnosti spojení

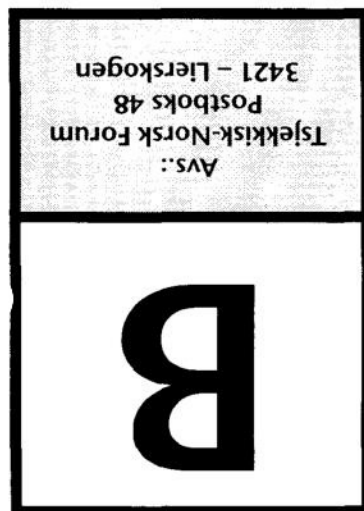
Jsem velice rád, že jsem mohl osobně přispět k přiblížení Vaší nové i staré vlasti na vzdálenost pouhých 110 minut letu, které trvá přímý let s ČSA mezi Oslo a Prahou. Úspěch ČSA je úspěchem naším, ale i Vaším, mám na mysli ty z Vás, kteří již od počátku přijali novou linku za svou a stala se Vaší přirozenou první volbou, při hledání alternativních cest do Česka či Slovenska. Vážení krajané, milí přátelé, chtěl bych Vám všem touto cestou poděkovat za Váš zájem, za Vaši pomoc a podporu a v neposlední řadě za šíření propagace ČSA mezi Vašimi norskými přáteli.

Od té doby, co se letecká doprava stala opravdu dostupným nástrojem cestování, se svět velice zmenšil, vzdálenosti se zkrátily a lidé se daleko častěji rozcházejí a zase setkávají na místech, na kterých by to donedávna pokládali za zcela nemožné. Proto dost té loučící nostalgie, určitě se opět někde setkáme, možná v Praze či na Šumavě, ale klidně také někde v Pretorii či na Kubě.

Váš,

Václav Šilhan

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM

Ansvarlig for dette nummer var Karel Babcicky og Radek Doupovec

Foreningens adresse: POSTBOKS 48, 3421 LIERSKOGEN

Medlemskontingent: hovedmedlem kr. 150,-, familiemedlem kr. 100,-

Telefon: 66 98 78 85, telefaks: 66 90 30 74, bankgiro: 6241.06.04650

Mikulášská

Česko-norské forum Vás zve na předvánoční setkání
v sobotu 8. prosince v 16.30 hod.
opět v Korsvoll skole, Peder Ankers vei 25, Oslo 8.

U školy lze zaparkovat na novém parkovišti, cestu do sálu osvětlíme pochodněmi.

Kromě tradiční mikulášské nadílky je na programu vystoupení «Groteska z podsvětí» v předvedení české novopečené herečky Dariny Čížkové, které začíná *přesně v 17.00 hod*, dětské hry a TOMBOLA.

Uvítáme jakoukoliv pomoc při organizaci Mikulášské, výrobě občerstvení, příspěvky do tomboly a knižního bazaru.

Dobrovolníci volejte Marii na tel. číslo 66 90 30 74 nebo 916 46 253.

Pro děti a členy spolku vstup zdarma, ostatní kr. 20,-.

Těšíme se na shledanou.

Korsvoll skole: Autobus č. 25 z Majorstua nebo ze Stovneru, zastávka Havnabakken.
T-bane č. 5 směr Sognsvann, zastávka Holstein, odtud ca. 10 minut do mírného kopce
ulicí Peder Ankers vei.

Sankt Nikolaus Aften

Tsjekkisk-norsk forum inviterer til en sammenkomst

*lørdag 8. desember 2001 kl. 16.30
igjen på Korsvoll skole, Peder Ankers vei 25, Oslo 8.*

Parkere kan man på den nye parkeringsplassen, fakler vil lyse på veien.

På programmet står forestillingen «Skjellet fra underverden» som fremføres av en ung tsjekkisk skuespillerinne; Darina Cizkova, (forestillingen begynner presis kl. 17.00), barneleker og TOMBOLA. Aftenens høydepunkt er Sankt Nikoaus og den tradisjonelle utdeling av pakker til barna.

Hjelp under kveldens arrangement. Gevinster til tombola og bøker til bokbasar mottas ellers med takk! Frivillige kan ringe Marie: tel: 66 90 30 74 eller 916 46 253.

Entré gratis for barn og foreningens medlemmer, andre kr. 20,-.

Velkommen

